

Stilsikker begrædelse af litteraturkritikkens deroute

Jeppe Krogsgaard Christensen fotograferet af Per Morten Abrahamsen

Bo Heimann 21.01.2023

KULTUR // BØGER – Historien om litteraturkritikeren Magnus Saxtorph, der i en tid præget af overfladiskhed og click-bait fyres fra sit job på et dagblad og kaster sig ud i et vildt hævnøgt, er skrevet med præcision og sanselig mættethed. Jeppe Krogsgaard Christensens roman inviterer både til neglebidning og refleksion, skriver Bo Heimann.

ROMAN: De sidste 10 eller 11 dage i Magnus Saxtorphs sælsomme og ulykkelige liv

Forfatter: Jeppe Krogsgaard Christensen

Forlaget Silkefyret, 2022. 151 sider. 199,95 kroner.

Hr. Magnus Saxtorph er litteraturkritiker af den gamle skole. Han har brugt sit liv på at elske litteraturen og holde én læresætning i hævd: At skrive klart og præcist.

Det har han gjort med succes igennem fire årtier. Han er troligt stået op, knappet sin skjorte, der har hængt klar fra aftenen før, nedefra, kappet toppen af sit blødkogte æg, spist det sammen med ristet brød, smurt sin madpakke og taget S-toget fra Valby til Nørreport, hvor han er gået ned igennem Købmagergade til Rundetårn og skrået ind over kirkepladsen til venstre ned mod redaktionen.

Den store deroute

Men nu er Saxtorph oppe i årene, og tiderne skifter som bekendt. Det er ikke længere en kvalitet i sig selv at skrive klart og præcist. Det går yngre læsere ikke op i, og de skal som bekendt lokkes til at klikke så meget som muligt på hjemmesiden. Derfor skal litteraturkritikken også råbe højere og mere unuanceret – bøgerne skal dømmes enten rigtig gode eller virkelig ringe. Dagens kodeord er konflikt, sex og karaktermord. For ikke at tale om upræcist dansk tyndet op med forvansket engelsk.

Artikler skal i øvrigt være kortere og kortere. Og de skal være mere og mere i sort eller hvid. Derudover er den trykte avis stille og roligt ved at blive sekundær. Den er for langsomt er medie. Og læsernes vaner kan heller ikke overvåges. Her er ingen plads til kærlighed. Bunken af bøger i Saxtorphs dueslag tynder langsomt ud. Andre kritikere foretrækkes.

På dagbladet bliver énmandskontorerne samtidigt nedlagt til fordel for larmende storrumskontorer med 'free spacing', altså ingen faste pladser. Og litteraturredaktørerne, der kommer og går, bliver yngre og yngre. Skriften på væggen er tydelig. Det ender selvsagt med, at Saxtorph bliver fyret. Af den nye, unge redaktør med røde læber, Ina Line Dyrholm. Jo, det er vist Berlingske, der ligger til grund for satiren. Så kan de selv lære det med karaktermord, kan de.

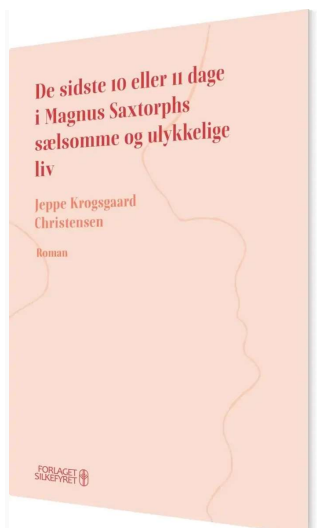
Den viser os, hvor meget vi går glip af med dagens kortfattede click bait-hastighed

Det er jo slemt nok i sig selv at blive fyret. Men Saxtorphs store udfordring er, at han ikke fortæller det hjemme. Det handler selvsagt om stolthed. Men også om kærlig hensyntagen. For både hustru og datter i er dårlig forfatning. Hustruen er sengeliggende og den voksne datter er skrøbelig og uden arbejde.

Bedraget

Det er hér, at vi møder ham. I et evigt og nervøst skuespil, der skal dække over, at han ikke længere er på arbejdsmarkedet. En slagen mand fra en verden af i går, der forsøger at holde sammen på det hele, både for sin egen og sine nærmestes skyld.

Han står fortsat op hver morgen og gør minutiøst, hvad han har gjort hele karrieren. Smører sin madpakke, spiser sit æg, knapper sin skjorte nedefra og tager S-toget fra Valby. I stedet for at ende på redaktionen, drejer han dog til højre ved Rundetårn og bruger dagen på Hovedbiblioteket i Krystalgade. Her læser han aviser og [Marcel Proust](#), inden han på klokkeslæt vender hjem igen.

Apropos Proust, så bliver Saxtorphs liv beskrevet minutiøst og detaljeret. Lige så snorlige som han har levet sit liv og skrevet sine tekster, lige så snorlige og lydefri er beskrivelserne af ham.

Krogsgaard Christensen gentager ikke kun passager med skiftende ordvalg, for at understrege mandens regelmæssighed, men ligeså meget for at vise qua skriften, hvad langsomhed og opmærksomhed kan give os af indtryk, refleksioner og sansemæssige oplevelser. Præcis dét vores moderne verden mangler.

Det er tåkrummende. Man føler med Saxtorph

Saxtorph har klaret sig igennem bedraget i nogle år, og nu er der efterhånden kun få måneder til, at han kan kalde sig folkepensionist. Han håber desperat at kunne få løgneren til at holde sammen, indtil det sker. Det holder hårdt. Når hustruen efterspørger hans anmeldelser, så skriver han én og klistrer den ind i avisen, som han stjæler med hjem, for at læse sin anmeldelse højt.

Nervepirrende

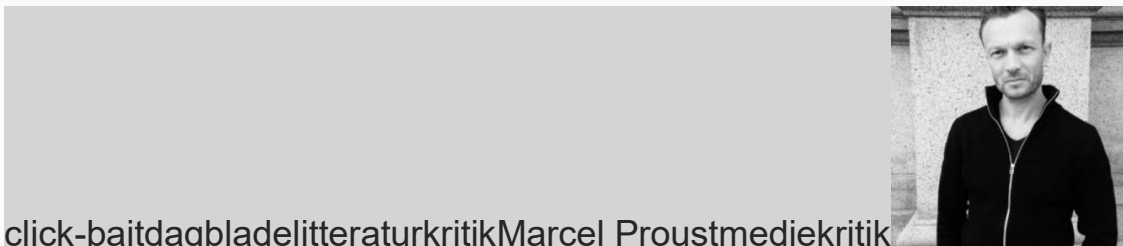
Det penible sættes på spidsen af, at han heller ikke har fortalt, at han i desperation har solgt deres lille sommerhus i Nordsjælland, for at få enderne til at mødes. Det har han sluppet af sted med al den stund, at hustruen længe ikke har villet bevæge uden for en dør. Indtil hun så pludselig vil det. Panik.

Han ved heldigvis, hvor ekstranøglen stadig hænger. Og på en hurtig sviptur op til sommerhuset aftenen før afgang med hustruen, kan han sætte møblementet tilbage på deres gamle pladser. Heldigvis har de nye ikke ejere ikke lavet for meget om. Han kan så køre hustruen til deres sommerhus, hvor opholdet for

Saxtorphs vedkommende er hændervridende. De nye ejere kan jo sådan set også godt dukke op, hvornår det skal være, og hvad med naboerne?

Det er tåkrummende. Man føler med Saxtorph. Og derefter tager det hele fart. Slutningen overrasker positivt. Pludselig kommer ting for dagen, hustruen går i chok, og Saxtorph tager på hævn tog.

Krogsgaard Christensen skriver stilsikker og snorlige prosa. Både den syrlige beskrivelse af litteraturkritikkens deroute, livet på aviserne og beskrivelsen af en mand, der på vej ind i sit livs aftenland kigger nostalgisk tilbage på det forgange, er skrevet frem med så stor præcision og sanselig mættethed, at den viser os, hvor meget vi går glip af med dagens kortfattede click bait-hastighed.

click-baitdagbladelitteraturkritikMarcel Proustmediekritik

Bo Heimann

Bo Heimann, f. 1971, har som journalist og forfatter skrevet om eksistens, samfund og kultur i 25 år. Han er uddannet journalist fra DJH i 1997. Han er medstifter af Nordic Bildung. www.boheimann.com